

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAKLADAMA I FUNDACIJAMA

Proglašavam Zakon o zakladama i fundacijama, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske, na sjednici 16. svibnja 1995.

Broj: 01-95-1001/1 01-95-1001/1

Zagreb, 23. svibnja 1995.

Predsjednik Republike Hrvatske

dr. Franjo Tuđman, v. r

ZAKON

O ZAKLADAMA I FUNDACIJAMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju osnivanje, ustrojstvo, djelatnost i prestanak zaklada i fundacija, te nadzor nad njihovim radom.

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona zaklada je imovina namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

U smislu ovoga Zakona fundacija je imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Općekorisna je u smislu ovoga Zakona ona svrha ispunjavanjem koje se općenito unapređuje kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, ćudoredna, športska, zdravstvena, ekološka ili koja druga društvena djelatnost, odnosno svrha ili općenito materijalno stanje društva.

Dobrotvorna je u smislu ovoga Zakona takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć.

Svrha je zaklade općekorisna, odnosno dobrotvorna i ako se tiče samo osoba koje pripadaju određenom staležu, pozivu, nacionalnoj, jezičnoj, kulturnoj, znanstvenoj i vjerskoj grupi ili

slično, određenom krugu osoba, odnosno osoba koje žive na određenom području ili su obuhvaćene djelatnošću određene udruge, ustanove ili druge pravne osobe.

Poslove u svezi s osnivanjem i radom zaklada, kao i s drugim pitanjima određenim ovim Zakonom, obavlja Ministarstvo uprave (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Zaklada i fundacija su pravne osobe.

II. OSNIVANJE, REGISTRACIJA I DJELOVANJE ZAKLADA

1. Osnivanje zaklada

Članak 3.

Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba (u daljnjem tekstu: zakladnik).

Osoba ili osobe koje namjeravaju osnovati zakladu dogose akt o osnivanju zaklade kojim određenu imovinu namjenjuju određenoj zakadnoj svrsi.

Ako Ministarstvo na temelju akta o osnivanju zaklade, a nakon provedenog postupka utvrdi da su ispunjene zakonske pretpostavke za osnivanje zaklade, donijet će rješenje kojim će dopustiti osnivanje zaklade i odrediti njen upis u zakladni upisnik.

Prije donošenja rješenja iz stavka 3. ovoga članka Ministarstvo je dužno pribaviti suglasnost i onih ministarstava u čijem je djelokrugu ostvarivanje svrhe zaklade.

Ako se ministarstvo iz stavka 4. ovoga članka ne odazove traženju Ministarstva i ne izda suglasnost u roku od 30 dana od dana postavljanja zahtjeva, smatrat će se da je suglasnost izdana.

Zaklada se smatra osnovanom upisom u zakladni upisnik. Danom upisa u zakladni upisnik zaklada stječe svojstvo pravne osobe.

Zaklada može započeti svoju djelatnost tek nakon što Ministarstvo odobri njezin statut.

Članak 4.

Ako zakladu osniva jedan zakladnik, zaklada se osniva izjavom o osnivanju zaklade (odluka, izjava posljednje volje i sl.). Ako zakladu osniva zajednički više osoba, akt o osnivanju donosi se u obliku ugovora.

Akt o osnivanju zaklade mora sadržavati:

1. očitovanje volje zakladnika da se određena imovina trajno namjenjuje za osnivanje zaklade,

2. podatke kojima se točno određuje imovina namijenjena zakladnoj svrsi (osnovna imovina), s procjenom zaprisegnutoga sudskog vještaka u njejoj vrijednosti i predvidivim prihodima koje bi ona mogla davati,

3. određenje općekorisne ili dobrotvorne svrhe zaklade.

Akt o osnivanju zaklade mora biti sastavljen u pisanom obliku, a može sadržavati i odredbu o upravitelju zaklade kao i druge odredbe koje mora sadržavati statut zaklade.

Ako se zaklada osniva za života zakladnika, potpis zakladnika na takvoj izjavi mora biti sudski ili javnobilježnički ovjeren.

Ako se zaklada osniva za slučaj smrti zakladnika, izjava o njenom osnivanju mora biti u obliku izjave posljednje volje (oporuke, legata).

Odredbe kojima se u aktu o osnivanju zaklade određena imovina namjenjuje zakladi trebaju biti neprijeporne, tako da se u određenim upisnicima ta imovina može prenijeti na zakladu izravno, na temelju samog akta o osnivanju i rješenja kojim se dopušta osnivanje zaklade.

Članak 5.

Zakladnik može opozvati akt o osnivanju zaklade sve do trenutka dok mu ne bude dostavljeno rješenje kojim se dopušta osnivanje zaklade.

Nasljednici zakladnika mogu pobijati njegovu izjavu posljednje volje o osnivanju zaklade po pravilima o pobijanju oporuke. Izjavu o pobijanju nasljednici moraju dati najkasnije prigodom davanja svoje nasljedničke izjave, odnosno odmah nakon što su saznali za izjavu posljednje volje zakladnika o osnivanju zaklade.

Ako je akt o osnivanju donijelo više osoba pojedini zakladnik može taj akt pobijati tužbom iz razloga koji ga čine pobijajućim po općim pravilima obveznog prava. Tužba se može podnijeti sudu do predaje akta o osnivanju zaklade Ministarstvu.

Ako je akt o osnivanju zaklade pravodobno opozvan odnosno ako je pravodobno pokrenut postupak za njegovo pobijanje, Ministarstvo ne može donijeti rješenje kojim se dopušta osnivanje zaklade do okončanja toga postupka. Ako zahtjev za pobijanje akta o osnivanju bude pravmoćno odbijen, Ministarstvo će donijeti rješenje o osnivanju zaklade.

Akt o osnivanju zaklade mogu pobijati i vjerovnici zakladnika po općim zakonskim propisima o pobijanju pravnih radnji. Pokretanje parnice za pobijanje ne sprečava osnivanje zaklade.

Radi zaštite prava zaklade, odnosno drugih suosnivača, sud može tijekom parnice, po službenoj dužnosti ili na zahtjev Ministarstva ili drugih suosnivača, odrediti privremena mjere osiguranja.

Članak 6.

Osnivanje zaklade dopušteno je:

1. ako je akt o osnivanju zaklade donesen sukladno odredbama članka 4. ovoga Zakona;
2. ako je svrha zaklade općekorisna ili dobrotvorna, te
3. ako je imovina zaklade dostatna za trajno ispunjavanje svrhe zaklade.

Imovina zaklade nije dostatna za trajno ispunjavanje svrhe zaklade ako bi njezini predvidivi prihodi trajno ili za dulje vrijeme omogućavali samo očuvanje te imovine, osobito nekretnina, a ne i ostvarenje neposredne svrhe zaklade.

Osnivanje zaklade nije dopušteno:

1. ako je svrha zaklade nemoguća, pravno ili moralno nedopustiva,
2. ako za osnivanje zaklade ne postoji nikakav razborit razlog ili kad svrha zaklade očito ne bi bila ozbiljna.

Članak 7.

Ako je zakladnik pravna ili fizička osoba koja je u vrijeme osnivanja zaklade živa, akt o osnivanju zaklade uz zahtjev za njezino osnivanje, mora se predati Ministarstvu. Zahtjev za osnivanje zaklade podnosi se u dva primjerka na posebnom obrascu. Podnositelj zahtjeva dužan je uz zahtjev priložiti potrebite dokaze da bi dokazao da ostvaruje uvjete iz članka 4. ovoga Zakona.

Prilozi se podnose u izvorniku, prijepisu ili presliku. Ako se podnesu u prijepisu ili presliku koji nije ovjeren, službena će osoba utvrditi da li su prijepis ili preslik vjerni izvorniku.

Obrazac zahtjeva i prilozi koje je potrebno priložiti zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, propisuju se pravilnikom što ga donosi ministar uprave.

Članak 8.

Ako je izjava o osnivanju zaklade data oporučno ostavinski će sud o toj izjavi obavijestiti Ministarstvo, koje će ako ocijeni da su ispunjene pretpostavke za osnivanje zaklade, dati dopuštenje za osnivanje zaklade, na temelju oporuke. Ako Ministarstvo odbije dati takvo dopuštenje, smatrat će se da je odredba o osnivanju zaklade bez pravnog učinka.

Članak 9.

Po primitku akta o osnivanju zaklade, odnosno po izdavanju dopuštenja za osnivanje zaklade oporukom, Ministarstvo će bez odgode odrediti privremenog upravitelja zaklade, koji će svoju dužnost obavljati dok se zakladi ne postavi upravitelj.

Privremeni upravitelj može biti osoba koja je određena za upravitelja u aktu o osnivanju zaklade, a ako u tom aktu nema odredbe o osobi upravitelja, privremenog upravitelja postaviti će Ministarstvo.

Privremeni upravitelj može biti i službenik Ministarstva.

Članak 10.

O osnivanju zaklade odlučuje Ministarstvo rješenjem iz članka 3. stavka 3. ovoga Zakona.

Ministarstvo je dužno donijeti rješenje iz stavka 1. ovoga članka u roku od 60 dana od dana predaje urednog zahtjeva za osnivanje zaklade.

Rješenje o osnivanju zaklade sadrži: ime i sjedište zaklade, svrhu zaklade s naznakom kruga osoba prema kojima se svrha zaklade ostvaruje, ime i prezime osobe odnosno naziv zakladnog tijela ovlaštenog za zastupanje zaklade, te druge podatke predviđene odredbama ovoga Zakona, kao i odredbu da zaklada ne može sklapati pravne poslove dok nadležno ministarstvo ne odobri njezin statut.

Nakon što rješenje o odobrenju osnivanja zaklade postane pravomoćno, Ministarstvo će po službenoj dužnosti izvršiti upis zaklade u zakladni upisnik.

Protiv rješenja kojim se ne dopušta osnivanje zaklade zakladnik, odnosno privremeni upravitelj zaklade, može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Nakon upisa zaklade u zakladni upisnik, Ministarstvo će u "Narodnim novinama" objaviti oglas, u kojemu će se navesti ime, sjedište i svrha zaklade. Troškove objave snosi zaklada.

Članak 11.

U postupku odlučivanja o osnivanju zaklade ovlašteni su sudjelovati:

1. ako je osnivač pravna osoba ili ako se zaklada osniva za života zakladnika fizičke osobe, zakladnik, a nakon smrti zakladnika fizičke osobe, njegovi nasljednici.
2. ako se zaklada osniva za slučaj smrti zakladnika nasljednici zakladnika i izvršitelj oporuke.

2. Upravitelj zaklade

Članak 12.

Po pravomoćnosti rješenja kojim je dopušteno osnivanje zaklade, Ministarstvo će rješenjem postaviti zakladi upravitelja. Prije donošenja rješenja o postavljenju upravitelja Ministarstvo će pribaviti njegovu suglasnost.

Za upravitelja zaklade postaviti će se osoba određena u aktu o osnivanju, osim ako Ministarstvo ne ocijeni da ta osoba ne može obavljati dužnost upravitelja.

Ako osoba određena za upravitelja u aktu o osnivanju odbije ponudenu dužnost, a u aktu o osnivanju nisu određene druge osobe koje bi tu dužnost mogle obavljati ili ako u aktu o osnivanju nije uopće određena osoba upravitelja, Ministarstvo će za upravitelja postaviti osobu za koju ocijeni da bi, s obzirom na svrhu zaklade, veličinu i vrstu imovine, te njena svojstva, mogla uspješno obavljati tu dužnost.

Članak 13.

Upravitelj je zaklade osobito dužan:

1. preuzeti, odnosno prikupiti zakladnu imovinu, te upravljati i zastupati zakladu, ako poduzimanje određenih radnji ili pravnih poslova u svezi sa zakladom, ovim Zakonom, aktom o osnivanju ili rješenjem Ministarstva nije pridržano Ministarstvu. Na ovlasti upravitelja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ovlastima tijela upravljanja i zastupanja zaklade,
2. predložiti statut zaklade, te
3. predložiti Ministarstvu osobe za prvo postavljanje tijela upravljanja i zastupanja zaklade.

Ako upravitelj zaklade ne izvršuje svoju zadaću uredno, Ministarstvo će ga opozvati i zamijeniti drugom osobom.

Upravitelj zaklade ima pravo na primjerenu nagradu za svoj rad i na naknadu troškova. Nagrada i naknada troškova isplaćuju se iz sredstava zaklade, o čemu, do postavljanja tijela upravljanja i zastupanja zaklade, odlučuje Ministarstvo, a nakon toga, tijelo upravljanja i zastupanja zaklade.

U slučaju spora o pravu upravitelja na nagradu i naknadu troškova, odlučuje nadležni redovni sud.

3. Ime zaklade

Članak 14.

Ime zaklade određuje zakladnik u aktu o osnivanju. Ako zakladnik nije odredio ime zaklade u aktu o osnivanju ili ako se to ime, prema odredbama ovoga članka, ne može prihvatiti, ime zaklade odredit će Ministarstvo u rješenju kojim će dopustiti osnivanje zaklade, uvažavajući pritom, koliko to bude moguće, želje zakladnika.

Ime zaklade treba biti takvo da se posve jasno razlikuje od imena drugih, već registriranih zaklada. U imenu zaklade treba biti navedena riječ: "zaklada".

Ime zaklade može sadržavati i ime određene fizičke ili pravne osobe, te naznaku svrhe zaklade.

Ako fizička ili pravna osoba, čije je ime sadržano u imenu zaklade, nije zakladnik, njezino se ime može unijeti u ime zaklade samo uz pristanak te osobe ili njezinih nasljednika. Pristanak se daje pisanom javno ovjerenom izjavom.

Ako je za registraciju određenog imena zaklade potrebna suglasnost treće osobe ili nadležnog državnog tijela, zaklada može dobiti to ime samo uz takvu suglasnost. Treća osoba svoju suglasnost daje pisanom javno ovjerenom izjavom, a nadležno državno tijelo svojom odlukom.

U poslovnom dopisivanju zaklada mora koristiti svoje ime. Na ime zaklade na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o tvrtki iz Zakona o trgovačkim društvima, ako odredbama ovoga Zakona nije što drugo određeno.

4. Sjedište zaklade

Članak 15.

Sjedište zaklade mora biti u Republici Hrvatskoj. Kao sjedište se uzima mjesto određeno u aktu o osnivanju. Ako u tom aktu nema odredbe o sjedištu, Ministarstvo je dužno odrediti mjesto u kojemu će biti sjedište zaklade.

U sjedištu zaklade je i sjedište njezinih tijela upravljanja i zastupanja.

5. Imovina zaklade

Članak 16.

Osnovnu imovinu zaklade čini imovina koju je zakladnik namijenio zakladi u aktu o osnivanju, a čija se vrijednost ostvarivanjem zakladne svrhe ne smije umanjivati ili gubiti. Ta imovina postaje imovinom zaklade upisom zaklade u zakladni upisnik. Ministarstvo može izravno ili putem privremenog upravitelja i prije upisa zaklade u zakladni upisnik poduzimati pred nadležnim tijelima radnje radi zaštite osnovne imovine.

Imovinu zaklade čini i imovina koju zaklada stekne gospodarskim iskorištavanjem svoje imovine (npr. zakupnina, najamnina, kamate, dividende, prihodi od autorskih prava, patenata, licenci i sl., prihodi od poljodjelskog, šumskog i drugog zemljišta), prilozima, donacijama i sl. Radi stjecanja imovine zaklada može organizirati određene aktivnosti (dobrotvorne priredbe, prigodnu lutriju, izradu i prodaju prigodnih tiskovina, amblema, znački, i sl.).

Imovina zaklade može se nalaziti i u inozemstvu. Novčana sredstva koja čine dio imovine zaklade moraju se unijeti u Republiku Hrvatsku i položiti na račun zaklade.

Imovina zaklade može se koristiti samo za ostvarivanje svrhe zbog koje je zaklada osnovana.

Nepokretna imovina, unijeta u zakladu kao njezina glavnica ili kupljena od kamata radi ostvarivanja svrhe zaklade i uvećanja njezine financijske podloge, ne smije se otuđiti (prodati, zamijeniti) na štetu već ostvarene financijske podloge i svrhe glavnice.

Članak 17.

Država primjerenim propisima potiče i olakšava rad zaklada.

Država može biti osnivač ili suosnivač zaklade samo na temelju posebnog zakona.

Imovina zaklade kao i njezini prihodi uživaju posebne porezne olakšice.

Posebnim zakonima uredit će se pitanja o vrsti i visini poreznih olakšica i povlastica za utemeljitelje, darovatelje i korisnike zaklada.

Posebnim zakonima mogu se odrediti i obvezatni doprinosi određenim zakladama iz prihoda igara na sreću ili iz dobiti određenih trgovačkih društava u državnom vlasništvu.

6. Statut zaklade

Članak 18.

Statut zaklade mora osobito sadržavati ;

1. ime i sjedište zaklade,
2. podatke o osnivanju i osnovnoj imovini zaklade,
3. odredbe o svrsi zaklade, uporabi njezinih prihoda odnosno krugu osoba koje se zakladom potpomažu, te o načinu na koji se odobrava potpora,
4. odredbe o tijelima upravljanja i zastupanja zaklade u (daljnjem tekstu; zakladna tijela), te odredbe o postupku za njihovo postavljanje i razrješenje, kao i o odgovornosti za rad njihovih članova,
5. odredbe o donošenju odluka, ako se zakladna tijela sastoje od više osoba, te o objavi tih odluka,
6. odredbe o ovlastima zakladnih tijela, kao i o njihovom pravu na nagradu za posao koji obavljaju, te na naknadu troškova,
7. odredbe o podnošenju izvješća o radu i o polaganju računa Ministarstvu uprave i Ministarstvu financija o imovinskom i financijskom stanju zaklade,
8. odredbe o pravnim poslovima za obavljanje kojih je potrebna suglasnost, odnosno naknadno odobrenje Ministarstva,
9. odredbe o prenamjeni preostale imovine u slučaju prestanka zaklade,
10. druge odredbe, u skladu s aktom o osnivanju, odnosno za koje se bude smatralo da su svrsishodne za uspješno uređenje i djelovanje zaklade.

Statutom zaklade može se predvidjeti da zakladom upravljaju tijela neke ustanove, udruge građana ili druge pravne osobe, samo ako je za to prethodno pribavljena pisana javno ovjerena suglasnost mjerodavnog tijela te pravne osobe, ili ako je ta pravna osoba osnovala zakladu.

Statut zaklade odobrava Ministarstvo.

Upravitelj zaklade dužan je u roku trideset dana od postavljenja za upravitelja podnijeti statut zaklade Ministarstvu na odobrenje.

Članak 19.

U postupku odobravanja statuta zaklade ovlaštene su sudjelovati kao stranke zakladnik, odnosno njegovi nasljednici i upravitelj zaklade.

Ministarstvo može uskratiti odobrenje statuta samo ako statut zaklade nije u skladu s odredbama ovoga ili drugog zakona ili ako njegove odredbe proturječe odredbama akta o osnivanju. Smatrat će se da proturječja s aktom o osnivanju kod oporučno osnovanih zaklada nema, ako statut sadrži takva odstupanja od odredaba akta o osnivanju za koja se pretpostavlja da bi mogla odgovarati volji zakladnika da je on živ u vrijeme donošenja statuta, a neprijeporno su svrhovita. Ako je zakladnik živ, potrebna je njegova suglasnost za odstupanje od odredbe akta o osnivanju.

Ako Ministarstvo uskrati izdati odobrenje statuta zaklade, upravitelj je zaklade dužan, u roku od mjesec dana od dana pravomoćnosti rješenja kojim je odobrenje uskraćeno, podnijeti novi statut zaklade.

Primjerak odobrenog statuta Ministarstvo će ovjeriti i predati ga upravitelju zaklade. Jedan primjerak statuta ostaje pri zakladnom upisniku u kojem će se zabilježiti donošenje statuta.

Članak 20.

Zakladna tijela mogu izmijeniti i dopuniti statut zaklade sukladno aktu o osnivanju zaklade, statutu i zakonu.

Odluka o promjenama statuta zaklade mora se podnijeti na odobrenje Ministarstvu. O odobrenju promjena statuta Ministarstvo će donijeti rješenje koje će dostaviti zakladniku, odnosno njegovim nasljednicima i zastupniku zaklade. Pravomoćno rješenje o odobrenju promjena statuta dostavit će se zakladnom upisniku radi provedbe.

Ministarstvo će naložiti zakladnim tijelima izmjene i dopune statuta zaklade ako je to potrebno da bi se ostvarila volja zakladnika, odnosno svrha zaklade u izmijenjenim uvjetima. Ako zakladna tijela ne postupe po tom nalogu u roku od trideset dana, Ministarstvo će samo odrediti odgovarajuću izmjenu statuta.

Izmjene statuta stupaju na snagu kad rješenje Ministarstva postane pravomoćno.

U postupcima iz stavka 2. i 3. ovoga članka zakladu kao stranku zastupa osoba koja je imala svojstvo zastupnika prije pokretanja postupaka za promjene statuta. Položaj stranke u tim postupcima ima i zakladnik, odnosno njegovi nasljednici.

Ministarstvo će objaviti izmjene i dopune statuta u "Narodnim novinama", ako su njima izmijenjeni ime, sjedište ili svrha zaklade. Troškove objave snosi zaklada.

7. Zakladna tijela

Članak 21.

Upravitelj zaklade dužan je prigodom predaje statuta na odobrenje Ministarstvu istodobno poimenično predložiti i članove predviđenih zakladnih tijela, uzimajući u obzir osobe navedene u tu svrhu u aktu o osnivanju. Osobe predviđene za članove zakladnih tijela moraju za postavljanje dati svoju prethodno upisanu javno ovjerenu suglasnost, moraju biti poslovno sposobne i dostojne povjerenja s obzirom na svoju stručnost, prethodni rad i vladanje, te ne mogu pripadati osobama kojima su namijenjene koristi zaklade, niti mogu biti službenici Ministarstva i članovi Zakladnog vijeća.

Zakladna tijela i njihove članove postaviti će prvi put Ministarstvo između osoba koje je predložio upravitelj zaklade, ako odgovaraju zahtjevima iz stavka 1. ovoga članka. U protivnom Ministarstvo će naložiti upravitelju zaklade da u roku mjesec dana predloži druge pogodne osobe.

Pravomoćnošću odluke o postavljanju zakladnih tijela prestaju ovlaštenja upravitelja zaklade. Istodohno, upravljanje zakladom i zastupanje zaklade preuzimaju postavljena tijela.

O preuzimanju upravljanja zakladom između upravitelja i novopostavljenih zakladnih tijela sastavit će se poseban zapisnik i početna zakladna bilanca, na temelju izvještaja upravitelja i obavljene revizije od ovlaštenih osoba. Razrješnicu upravitelju daje Ministarstvo.

Ministarstvo će dostaviti pravomoćno rješenje o postavljanju zakladnih tijela zakladnom upisniku radi provedbe.

U postupku postavljanje zakladnih tijela, kao stranke mogu sudjelovati upravitelj zaklade, zakladnik, odnosno njegovi nasljednici.

Članak 22.

Članovi zakladnih tijela, pored toga što moraju udovoljavati zahtjevima iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona svoju dužnost moraju ispunjavati savjesno, u skladu s odredbama zakona i drugih propisa, statuta i drugih općih akata zaklade.

Rad u zakladnim tijelima u pravilu je počastan i dobrovoljan.

Članovi zakladnih tijela imaju pravo na nagradu, odnosno plaću primjereno radu koji obavljaju u zakladnim tijelima, samo iz prihoda zaklade, te samo ako je to izričito predviđeno statutom zaklade, te ako je to moguće s obzirom na prihode zaklade.

Članovi zakladnih tijela imaju pravo na naknadu prijeko potrebnih troškova u svezi s obavljanjem svoje dužnosti.

Osiguranje nagrade, plaće ili naknade troškova članovima zakladnih tijela ne smije bitno utjecati na ostvarenje svrhe zaklade.

Opći akt, odnosno ako općeg akta nema, pojedinačnu odluku o nagradi i plaći članova zakladnih tijela mora odobriti Ministarstvo.

O svakom postavljenju ili opozivu člana zakladnog tijela mora se obavijestiti Ministarstvo u roku petnaest dana, uz naznaku imena i adrese te osobe.

Članovima zakladnih tijela koji svoje dužnosti ne obavljaju uredno u skladu sa zakonom ili statutom, Ministarstvo će odrediti primjeren rok da svoje dužnosti izvrše.

Ministarstvo je dužno opozvati članove zakladnih tijela koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 21. stavka 1. ovoga Zakona ili ne postupe u skladu s nalogom iz stavka 8. ovoga članka.

Zaklada može imati stručnu službu ako potrebe poslovanja i prihodi zaklade to opravdavaju, što se uređuje statutom zaklade.

Članak 23.

Ministarstvo će rješenjem postaviti svog povjerenika nekoj zakladi:

1. ako postavljena tijela upravljanja zakladom više ne mogu ili neće obavljati svoju dužnost, a Ministarstvo, odnosno druga mjerodavna tijela nisu, u skladu sa zakonom ili statutom, u primjerenom roku poduzela mjere za njihovu zamjenu,
2. ako jedno ili više zakladnih tijela, postupajući protivno svojim dužnostima, ugrozi trajno održavanje osnovne imovine ili ispunjavanje svrhe zaklade.

Povjerenik preuzima sve ovlasti zakladnih tijela upravljanja i zastupanja od trenutka postavljenja.

Ako statutom zaklade nije drukčije određeno, zakladni je povjerenik dužan u roku od trideset dana od postavljenja podnijeti Ministarstvu prijedlog za postavljenje novih zakladnih tijela.

Pri postavljenju novih zakladnih tijela Ministarstvo će postupati prema odredbi članka 21. i 22. ovoga Zakona.

Zakladni povjerenik ima pravo na primjerenu nagradu i na naknadu troškova od zaklade.

Ministarstvo može, po potrebi, opozvati postavljenog zakladnog povjerenika i imenovati novoga.

8. Promjene imena zaklade, njezina sjedišta, svrhe, imovine i statutarnih odredbi o zakladnim tijelima

Članak 24.

Ime neke zaklade smije se promijeniti samo ako se promijenila koja od osnova za određivanje njezinog imena (ime fizičke ili pravne osobe čije ime zaklada nosi, svrha ili dio imovine po kojoj je zaklada dobila ime, i sl.).

Sjedište zaklade može se promijeniti.

Svrha zaklade i krug osoba kojima je zaklada namijenjena mogu se, uz suglasnost Zakladnog vijeća, promijeniti samo ako zaklada bez takve izmjene ne može ostvarivati svoju statutom utvrđenu zadaću, ili ako bi bez takve promjene svrha zaklade prestala biti općekorisna ili dobrotvorna.

Osnovna se imovina zaklade navedena u statutu smije promijeniti samo ako se time ne smanjuje njena vrijednost i ne do vodi u pitanje ispunjenje svrhe zaklade.

Statutarne odredbe o zakladnim tijelima mogu se mijenjati ako u statutu navedena tijela više ne postoje, ako ne izvršavaju svoje ovlasti ili ako je predložena promjena u upravljanju svrsishodna za zakladu, a to se ne protivi aktu o osnivanju zaklade.

III. PRESTANAK ZAKLADE

Članak 25.

Zaklada prestaje:

1. ako izgubi imovinu,
2. ako njena imovina prestane biti dostatna za trajno ispunjavanje svrhe zaklade, a nema uvjeta za pretvorbu zaklade u fundaciju, ali se svrha zaklade može postići njenim prestankom i prijenosom zakladne imovine u neku drugu zakladu, koja služi istoj ili sličnoj svrsi, te
3. ako svrha zaklade prestane biti općekorisna ili dobrotvorna ili je njezino ostvarivanje postalo nemoguće, pravno ili moralno nedopušteno, a nije moguća promjena statuta sukladno odredbi članka 24. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 26.

O prestanku zaklade odlučuje rješenjem Ministarstvo na prijedlog tijela ovlaštenih za zastupanje zaklade ili po službenoj dužnosti. U postupku prestanka zaklade stranke su zakladnik, odnosno njegovi nasljednici, i zastupnik zaklade.

U rješenju o prestanku zaklade Ministarstvo će postaviti zakladi povjerenika, koji će odmah preuzeti upravljanje i zastupanje zaklade. Povjerenik zaklade obaviti će primopredaju zakladne imovine, knjiga i drugih isprava od dotadašnjih tijela zaklade, o čemu će se sastaviti posebni zapisnici. Ako dotadašnja tijela zaklade odbiju sudjelovati u primopredaji, odnosno ne odazovu se pozivu povjerenika, povjerenik će sam sastaviti zapisnike o preuzimanju zakladne imovine i arhiva. Primjerak zapisnika o primopredaji, odnosno preuzimanju dostaviti će se Ministarstvu.

Ministarstvo će, na prijedlog povjerenika ili po službenoj dužnosti, odlučiti treba li protiv članova dotadašnjih tijela zaklade pokrenuti određeni sudski ili drugi postupak.

U rješenju o prestanku zaklade može se odrediti da zaklada prestane svojom djelatnošću i prije pravomoćnosti toga rješenja.

Protiv rješenja o prestanku zaklade mjerodavno tijelo za zastupanje zaklade može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Pravomoćno rješenje o prestanku zaklade dostaviti će se sudu mjerodavnom za provođenje postupka stečaja ili likvidacije ustanova radi provedbe postupka stečaja ili likvidacije zaklade.

Kada rješenje o zaključenju postupka stečaja ili likvidacije zaklade postane pravomoćno, sud će po službenoj dužnosti to rješenje dostaviti Ministarstvu i upisniku zaklada radi brisanja zaklade. Zaklada prestaje brisanjem iz upisnika zaklada.

O prestanku zaklade Ministarstvo će objaviti oglas u "Narodnim novinama". Troškove objave snosi preuzimatelj preostale zakladne imovine. Ako zaklada u vrijeme prestanka nema imovine, troškove oglasa snosi Ministarstvo.

Članak 27.

U rješenju o prestanku zaklade određuje se na koga će se prenijeti preostala zakladna imovina.

Zakladna će se imovina prenijeti, uz njihovu prethodnu pisanu suglasnost, fizičkim ili pravnim osobama kojima ona treba pripasti prema aktu o osnivanju zaklade ili njezinom statutu u slučaju prestanka zaklade, ili, ako to nije moguće, nekoj drugoj zakladi sa sličnom zakladnom svrhom. Ako ni to nije moguće, zakladna će se imovina namijeniti nekoj općekorisnoj ili dobrotvornoj svrsi koja je najbliža volji utemeljitelja zaklade što je prestala.

U slučaju kada se zakladna imovina prenosi drugoj zakladi sa sličnom zakladnom svrhom, Ministarstvo će rješenjem o prijenosu imovine odrediti način na koji će se ime osnivača zaklade sačuvati od zaborava.

Prestankom zaklade njena preostala imovina postaje imovina osobe koja je rješenjem o prestanku zaklade određena za preuzimatelja te imovine.

Rješenje o prestanku zaklade s izvatkom iz zakladnog upisnika o brisanju zaklade može biti valjana osnova za upis promjene vlasnika u zemljišnim knjigama.

Članak 28.

Nad zakladom se može provesti postupak stečaja i likvidacije.

Na postupak stečaja, odnosno likvidacije zaklada na odgovarajući se način primjenjuju propisi o stečaju i likvidaciji ustanova.

Imovinu koja preostane nakon stečaja ili likvidacije zaklade, stečajni odnosno likvidacijski sud predat će Ministarstvu. O toj će imovini Ministarstvo odlučiti u skladu s odredbama ovoga Zakona o raspoređivanju zakladne imovine u slučaju prestanka zaklade.

Članak 29

Zaklada ostvaruje prava koja joj, na temelju akta o osnivanju, pripadaju prema zakladnoj imovini u postupku pred sudom nadležnim za ostvarivanje imovinskopravnih zahtjeva. U istom takvom postupku ostvaruju se i prava prema zakladi na temelju akta o osnivanju zaklade i njenog statuta.

Sudski postupci iz stavka 1. ovoga članka u ime zaklade mogu se voditi i prije nego što je zaklada stekla svojstvo pravne osobe.

IV. INSPEKCIJSKI NADZOR NAD ZAKLADAMA

Članak 30.

Inspekcijski nadzor nad radom zaklada provode Ministarstvo uprave, Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju.

Ministarstvo uprave provodi inspekcijski nadzor radi provjere da li se održava osnovna imovina zaklade, ispunjava li se njezina svrha, te da li se njome upravlja sukladno propisima.

Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju provode inspekcijski nadzor nad financijskim poslovanjem zaklade.

Inspekcijski nadzor nad radom zaklade provode inspektori i drugi državni službenici i tijela državne uprave iz stavka 1. ovoga članka ovlašteni za provedbu nadzora.

Ukoliko nađe da je povrijeđen zakon ili drugi propis, inspektor i drugi državni službenik ovlašten za provedbu nadzora ima pravo i obvezu u skladu sa zakonom i drugim propisima:

1. narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti u određenom roku,
2. podnijeti prijavu nadležnom državnom tijelu zbog kaznenog djela, odnosno prijavu za pokretanje prekršajnog postupka.
3. poduzeti i druge mjere, odnosno izvršiti i druge radnje za koje je prema posebnim propisima ovlašten.

Ako utvrđeni nedostaci i nepravilnosti nisu otklonjeni u naredenom roku, Ministarstvo uprave postupit će sukladno članku 26. ovoga Zakona.

Inspektor i drugi državni službenik tijela državne uprave iz stavka 1. ovoga članka ovlašten za provedbu nadzora, ne smije biti postavljen za zastupnika ili člana tijela upravljanja zakladom.

Članak 31.

Imovinom zaklade treba gospodariti na način predviđen aktom o osnivanju ili statutom zaklade. O radnjama koje su poduzete u svezi sa zakladnom imovinom (ulaganje novca, postupanje s papirima od vrijednosti, itd) Ministarstvu uprave i Ministarstvu financija podnose se obrazložena i dokumentirana izvješća.

Promjene u načinu korištenja zakladne imovine dopuštene su pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, ako se njima ne smanjuje vrijednost imovine zaklade. O promjenama u načinu korištenja zakladne imovine mora se bez odgode obavijestiti Ministarstvo, a kada se radi o pravnim poslovima kojima se opterećuju ili otuđuju nekretnine i posebno vrijedne pokretnine koje čine zakladnu imovinu, da bi bili pravno valjani, mora se prethodno pribaviti njegova suglasnost. Ministarstvo će dati odobrenje, odnosno suglasnost samo ako se određenim pravnim poslom i nadalje jamči ispunjenje svrhe zaklade.

Zakladna su tijela dužna svake godine, u vrijeme kad pravne osobe podnose takva izvješća tijelima financijskog nadzora, podnijeti Ministarstvu uprave, Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju zaključni račun za proteklu kalendarsku godinu. Zaključni račun mora sadržavati, između ostalog, pregled prihoda i rashoda zaklade u proteklom obračunskom razdoblju, te stanje imovine zaklade.

Ministarstvo uprave, Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju mogu u svako doba tražiti uvid u raspolaganje imovinom zaklade i upravljanje njome.

V.FUNDACIJE

Članak 32.

Fundacija je imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju, ali ne dulje od pet godina, služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Na fundacije se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na zaklade.

Ne smatra se fundacijom imovina namijenjena jednokratnom ispunjenju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.

Članak 33.

Zaklada će se pretvoriti u fundaciju kada njezini prihodi više nisu dostatni za trajno ispunjavanje svrhe zaklade, čak i prema izmijenjenom statutu, ali je uporabom osnovne imovine zaklade predvidljivo moguće ispunjavanje njezine svrhe za najmanje još deset godina, ukoliko se utemeljitelj zaklade ne opredijeli za neko drugo rješenje.

Pretvorba zaklade u fundaciju obavlja se promjenom statuta zaklade na način predviđen ovim Zakonom, što se objavljuje u " Narodnim novinama".

VI. ZAKLADNO VIJEĆE

Članak 34.

Zakladno vijeće je najviše stručno i savjetodavno tijelo koje:

1. raspravlja o stanju zaklada i fundacija u Republici i utvrđuje prijedloge i smjernice s tim u svezi,
2. raspravlja i daje prijedloge i mišljenja o pitanjima što ih nadležni ministri iznose pred Zakladno vijeće,
3. daje mišljenja i prijedloge o propisima što se donose radi provedbe ovoga Zakona, kao i o drugim propisima kojima se uređuju pitanja zaklada i fundacija, te
4. odlučuje o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom.

Članak 35.

Zakladno vijeće ima predsjednika i šest članova, koji se imenuju iz redova stručnjaka za određena područja u kojima se osnivaju zaklade i fundacije, te istaknutih javnih djelatnika i dobrotvora.

Predsjednika i članove Zakladnog vijeća imenuje Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) na vrijeme od četiri godine.

Unutarnje ustrojstvo i rad Zakladnog vijeća, te nagrada za rad i naknada troškova njegovim članovima uredit će se pravilnikom o Zakladnom vijeću, što ga donosi Vlada.

Zakladno vijeće održava svoje sjednice po potrebi, a najmanje jednom svaka tri mjeseca. Odluke se donose većinom glasova svih članova Zakladnog vijeća.

Stručni poslovi za Zakladno vijeće obavljaju se na način kako to odredi Vlada.

VII. ZAKLADNI UPISNIK

Članak 36.

Zakladni upisnik vodi Ministarstvo. U zakladni upisnik upisuju se i fundacije.

Upisnik se sastoji od zakladne, odnosno fondacijske knjige spisa.

O svakoj zakladi i fundaciji vodi se poseban uložak u zakladnoj i fondacijskoj knjizi, te poseban spis.

Zakladni odnosno fondacijski ulošci i spisi osnivaju se i dobivaju redni broj prema vremenu prispjeća u upisničku službu rješenja kojima se dopušta osnivanje zaklade, odnosno fundacije.

Upisnička knjiga i spisi čuvaju se trajno.

Zakladne i fondacijske knjige i spisi moraju se voditi na način da se zaštite od zlouporabe, uništenja i oštećenja.

Članak 37.

Upisnici su javne knjige i u njih ima slobodan uvid svaka zainteresirana osoba. Uvid u upisnik obavlja se uz obvezatno prisustvo voditelja upisnika.

Svaka zainteresirana osoba može tražiti izvatke iz zakladne odnosno fondacijske knjige i prijepise isprava iz spisa.

Članak 38.

U zakladni, odnosno fondacijski uložak unose se datum broj rješenja kojima je dopušteno osnivanje zaklade, odnosno fundacije, ime, sjedište i adresa zaklade, odnosno fundacije, podaci o svrsi zaklade, odnosno fundacije, o krugu osoba pomaganju kojih su zaklada, odnosno fundacija namijenjeni, imena adrese osoba ovlaštenih za zastupanje zaklade, odnosno fundacije, podatke o promjenama statuta zaklade, odnosno fundacije kao i podatke o pretvorbi ili prestanku zaklade, odnosno fundacije.

Popunjavanje odjeljaka u ulošku obavlja se upisivanjem odgovarajućih podataka koji su naznačeni u produžetku broja odjeljka.

Odjeljci se popunjavaju čitljivo, tintom, upisivanjem od početka slobodnog odjeljka.

Upisani tekst u upisniku ne smije se brisati, ispravljati niti učiniti nečitljivim. Iznimno, manje pogreške ispravljaju se pre crtavanjem vodoravnom crtom i stavljanjem parafa voditelja upisnika i datuma ispravka. Ako se radi o većim pogreškama cijeli se upis poništava precrtavanjem upisnog lista crvenom kosom crtom, a upis se unosi na prvom slobodnom listu.

Izmjene koje su nastale nakon prvog upisa u knjigu, upisu ju se u odjeljak koji se odnosi na izmjene odgovarajućih podataka. Nakon upisa novih podataka, odjeljak koji sadrži stare podatke precrtava se kosom crvenom crtom.

Iznimno, kad subjekt upisa mijenja svoje ime ili status, ta se podatak upisuje na prvom novom slobodnom ulošku. Na taj uložak prenose se svi ostali još uvijek važeći podaci iz odgovarajućih odjeljaka s prethodnog uloška. Nakon što se obavi prijenos podataka iz prethodnog uloška lista, taj se uložak precrtava kosom crvenom crtom. U tom slučaju u novom ulošku popunjava se također i odjeljak "prijenos registracije", s podatkom o registarskom broju prethodnog upisa.

Članak 39.

Zakladna i fondacijska knjiga vodi se i elektronski.

Podaci uneseni u kompjutor moraju odgovarati onima u zakladne i fondacijske knjige.

Izvadci iz zakladne i fondacijske knjige izdaju se u pravilu na kompjutorskom ispisu. Samo na poseban zahtjev zainteresirane osobe, izvadak iz upisnika izdat će se na temelju neposrednog uvida u upisnik zaklada.

U izvadcima iz zakladnog, odnosno fondacijskog uloška zastarjeli se podaci daju samo na izričit zahtjev ili ako to okolnosti zahtijevaju.

Članak 40.

Na svakom zakladnom ili fondacijskom spisu upisat će se naziv subjekta upisa i upisnički broj pod kojim je upis obavljen u zakladnoj, odnosno fondacijskoj knjizi.

U zakladni ili fondacijski spis ulažu se sve isprave na temelju kojih ili u povodu kojih su izvršeni upisi u zakladnu odnosno fondacijsku knjigu, a osobito: primjerak rješenja kojim je odobreno osnivanje zaklade, odnosno fondacije, osnivačkog akta, statuta, izmjena i dopuna statuta, te svi prilozi, odnosno isprave na temelju kojih je izvršen upis, odnosno promjena podataka u knjizi.

Članak 41.

Oblik i sadržaj zakladne i fondacijske knjige te zakladnih i fondacijskih spisa propisat će ministar uprave.

VIII. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 42.

Zaklade i fondovi osnovani na temelju pravnih pravila o osnivanju zaklada do stupanja na snagu ovoga Zakona, dužni su u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu podnijeti zahtjev za upis u zakladni upisnik ako ispunjavaju uvjete za osnivanje zaklade ili fondacije propisane ovim Zakonom.

Zaklade i fondovi koji ne podnesu zahtjev za upis u zakladni upisnik istekom roka iz stavka 1. ovoga članka prestaju postojati.

Iznimno, zaklade upisane u zakladni upisnik bivšeg Ministarstva kulture i prosvjete nisu dužne postupiti prema stavku 1. ovoga članka, ali su dužne uskladiti svoje statute i druge opće akte s ovim Zakonom u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona i u tom roku svoj statut dostaviti Ministarstvu. Ako zaklade tako ne postupe, Ministarstvo će donijeti rješenje o brisanju zaklade iz upisnika.

U postupku odobravanja statuta zaklada iz stavka 3. ovoga članak Ministarstvo će na odgovarajući način primijeniti odredbu članka 19. ovoga Zakona, a nakon ovjere statuta po službenoj dužnosti donijeti će rješenje o upisu zaklade u upisnik.

Postojeće pravne osobe koje u svom nazivu imaju riječ "zaklada", a ne podnesu zahtjev za upis u zakladni upisnik prema stavku 1. ovoga članka, dužni su provesti postupak za brisanje te riječi iz svog naziva.

Članak 43.

Ministarstvo će po službenoj dužnosti, kao i na zahtjev njihovih osnivača, u roku dvije godine nakon što se donese i stupi na snagu zakon o denacionalizaciji, započeti postupak za utvrđivanje imovine zaklada koje su djelovale do 1945. godine, te, sukladno odredbama ovoga Zakona, ponovno uspostaviti one zaklade za čiju se imovinu utvrdi da može osigurati ostvarivanje svrhe kojoj je zaklada služila do njezina prestanka.

Članak 44.

Ministar uprave donijet će pravilnike predviđene ovim Zakonom u roku četrdesetpet dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministarstvo uprave preuzet će zakladni upisnik od Ministarstva kulture u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 45.

Članove Zakladnog vijeća imenovat će Vlada u roku dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 46.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 18. Zakona o preuzimanju Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91.), u dijelu u kojem se odnosi na zaklade.

Članak 47.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u " Narodnim novinama".

Klasa: 025-01/93-01/03

Zagreb, 16. svibnja 1995.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Zastupničkog doma Sabora

dr. Nedjeljko Mihanović, v. r.